

Ο Ζίζεκ, το Ντουμπάι και μία απαραίτητη έρευνα.

Chris Arsenault Μετάφραση: Μαυροφρύδη Μάρα, Βουγιουκλάκη Ελένη
Στο κείμενο του «Αναταραχή στον Παράδεισο» ο Ζίζεκ αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στο Ντουμπάι ως «τον "παιδότοπο" των πλουσίων που βασίζεται σε συνθήκες περίπου σκλαβιάς για τους μετανάστες εργάτες». Το άρθρο του Aljazeera που ακολουθεί φωτίζει μερικές όψεις αυτής της κατάστασης. Στόχος μας είναι μέσα από μια σειρά μεταφράσεων αλλά και πρωτότυπων επεξεργασιών (μια μικρή «εργατική έρευνα») να συμβάλουμε στον μέτρο των (μικρών) δυνατοτήτων μας στην κατανόηση της πραγματικότητας που διαμορφώνεται για τον κόσμο της δουλειάς. Μια προσπάθεια να μιλήσουμε για τα εκατομμύρια «αόρατων» που σε όλες τις γωνιές του κόσμου στηρίζουν τους οικονομικούς δείκτες και την καπιταλιστική συσσώρευση. Όλοι αυτοί που τώρα τελευταία όμως έχουν αρχίσει όλο και πιο συχνά να γίνονται ορατοί και να νοσηματοδοτούν ξανά την φράση «επικίνδυνες τάξεις». Μία μικρή αρχή για έναν μεγάλο στόχο.

«Οι απεργοί του Ντουμπάι αντιμέτωποι με μαζικές απελάσεις»

Οι επιπτώσεις της πρωτοφανούς απεργίας των εργατών της Arabtec συνεχίζονται.

Ντουμπάι- Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

Ένας ολόκληρος κόσμος χωρίζει τον Mohamed Ashraf από το Μπαγκλαντές, με τους φαντασμαγορικούς ουρανοξύστες και τα πολύβουα νυχτερινά κέντρα στη καρδιά του Ντουμπάι. Ο Μοχάμεντ δουλεύει στην Arabtec εδώ και 6 χρόνια αλλά τώρα κοιτάει τα κάγκελα της πύλης του στρατοπέδου εργασίας του τρομοκρατημένος για το μέλλον του μετά την καταστολή της απεργίας από τη διοίκηση της εταιρίας.

Η διοίκηση της Arabtec, της μεγαλύτερης κατασκευαστικής με έργα σε όλες τις πλούσιες σε πετρέλαιο χώρες του Κόλπου, με τη βοήθεια των δυνάμεων ασφαλείας κατέστειλε την απεργία τη Δευτέρα αλλά οι συνέπειες της συνεχίζονται καθώς οι εργάτες συνεχίζουν να λαμβάνουν τα χαρτιά της απέλασής τους.

«Μόλις τώρα 20 με 25 άτομα έλαβαν τα χαρτιά της απέλασής τους» δήλωσε στο Al Jazeera την Τετάρτη ο Ashraf, κατασκευαστής σκαλωσιών, μετά από την επικοινωνία του με ένα συνάδελφο.

«Όταν για πρώτη φορά μάθαμε για τις απελάσεις, τη Δευτέρα, όλοι συγκεντρωθήκαμε στο στρατόπεδο φωνάζοντας. Μόλις, όμως, έφτασε η αστυνομία απλά γυρίσαμε στα δωμάτια μας. Ο κόσμος ήθελε να γίνει ένα σώμα, χωρίς όμως να πρωτοστατήσει»

Τα σωματεία και οι απεργίες είναι παράνομα στο Ντουμπάι καθώς και σε όλες τις χώρες του Κόλπου. Αντί, λοιπόν, να διαδηλώσουν, ή να κρατήσουν πλακάτ, οι εργάτες απλά

παρέμειναν στα καταλύματά τους και δεν εμφανίστηκαν στη δουλειά.

Η απεργία έληξε μετά την άρνηση της διοίκησης να δεχθεί τα αιτήματα των απεργών για αυξήσεις στους μισθούς, όταν αυτός αγγίζει τα 200\$ το μήνα για τους εργαζόμενους που δουλεύουν σε τεράστια πρότζεκτ με τη θερμοκρασία να φτάνει τους 40 βαθμούς Κελσίου. Τα αιτήματα των εργατών διέφεραν, με μερικούς να ζητούν 100-135\$ αύξηση και άλλους να θέλουν δωρεάν σίτιση, που όπως λένε τους είχε υποσχεθεί.

Η Arabtec, η μεγαλύτερη κατασκευαστική εταιρεία του Ντουμπάι, απασχολεί πολλές χιλιάδες εργαζόμενους και έχει συνάψει συμβάσεις για την κατασκευή πολλών έργων μεταξύ των οποίων στο αεροδρόμιο της πόλης και στο παράρτημα του μουσείου του Λούβρου στο Αμπού Ντάμπι.

Δεν είναι ακριβώς σαφές πόσοι εργάτες συμμετείχαν στην απεργία ή πόσοι έλαβαν τα χαρτιά της απέλασής τους, πάντως είναι σίγουρο ότι δεκάδες ή και εκατοντάδες χιλιάδες εργάτες θα αναγκαστούν να εγκαταλείψουν τη χώρα που οι ίδιοι βοήθησαν να οικοδομηθεί.

Το τηλεφώνημα στο γραφείο Τύπου της Arabtec έμεινε αναπάντητο καθώς και το email που ζητούσε σχολιασμό για τα γεγονότα.

«Η Arabtec , το Υπουργείο Εργασίας των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, η αστυνομία του Ντουμπάι και οι ανήσυχες (θορυβημένες) υπηρεσίες ασφαλείας συνεργάστηκαν για την αποφυγή της μερικής διακοπής (εργασιών) από έναν περιορισμένο αριθμό εργαζομένων της Arabtec» δήλωσε η εταιρεία την Τρίτη.

Τα έργα θα έχουν ολοκληρωθεί στην ώρα τους, ανακοίνωσε η εταιρεία και το Υπουργείο Εργασίας ανέφερε πως η Arabtec πληρώνει τους εργάτες της σύμφωνα με αυτά που ορίζουν οι συμβάσεις τους.

« Οι πιέσεις της αστυνομίας»

Το Ντουμπάι είναι μια αυτόνομη πόλη, τμήμα των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων που αποτελούν μια ομοσπονδία εμιράτων. Κυβερνούνται από έναν μη εκλεγμένο εμίρη και τα χαρακτηρίζουν είναι η λογοκρισία του Τύπου και απαγόρευση των διαδηλώσεων.

Το στρατόπεδο που ζει ο Ashraf μαζί με 2,500 εργάτες βρίσκεται στην Sonapur στη «γη του Θεού» όπως την αποκαλούν. Η πόλη είναι γνωστή για τους χωματινούς δρόμους και τα στρατόπεδα εργασίας που μοιάζουν περισσότερο με στρατώνες, φυλάσσονται από ιδιωτική ασφάλεια και φιλοξενούν περίπου 200.000 εργάτες.

«Μοιραζόμαστε 1 δωμάτιο 5 άτομα και 1 μπάνιο 40 με 50. Η εταιρία είναι πολύ σκληρή και η απεργία είναι μια καλή ιδέα» δήλωσε στο Al Jazeera ο Syed Khaled, χειριστής μπετονιέρας στην Arabtec.

Ο Khaled ανέφερε πως πληρώνεται 102\$ το μήνα, λιγότερα από αυτά που θα πληρωνόταν στην πατρίδα του το Μπαγκλαντές. Η διαφορά, όμως, όπως είπε είναι πως η εργασία στο

Ντουμπάι είναι σταθερή σε αντίθεση με την πατρίδα του που μπορεί να δουλεύει ένα μήνα και να είναι άνεργος τους επόμενους δύο.

«Πολιτείες δούλων»

Άλλοι εργάτες, μερικοί από τους οποίους στήριξαν την απεργία, ανέφεραν πως τα χρήματα που βγάζουν στο Ντουμπάι είναι πολύ περισσότερα από αυτά που θα ήλπιζαν να βγάλουν στην πατρίδα τους. «Η απεργία έληξε μετά την πίεση που άσκησε η διοίκηση και η αστυνομία» είπε.

Η Sharan Burrow, γενική γραμματέας της διεθνούς συνομοσπονδίας συνδικάτων είπε ότι οι εργάτες όπως ο Khaled δουλεύουν ουσιαστικά σε πολιτείες δούλων του 21ου αιώνα. Η ίδια δήλωσε στο Al Jazeera πως η κατάσταση στο Ντουμπάι και σε όλες τις χώρες του Κόλπου είναι αποκρουστική. Οι κυβερνήσεις και η εργοδοσία πρέπει να σεβαστούν το δικαίωμα των εργατών να μπορούν να διεκδικούν συλλογικά. Οι περισσότερες εταιρείες αναγκάζουν τους εργάτες τους να ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες και είναι παράλογο μεγάλο το ποσοστό θνησιμότητας των εργατών εξαιτίας αυτών των συνθηκών. Οι κυβερνήσεις χρησιμοποιούν και κακοποιούν τους εργαζόμενους τους.

Διάσημα για τις Ferrari, τα επτάστερα ξενοδοχεία και τις επιδείξεις πλούτου, τα Εμιράτα έχουν 7.9 εκατομμύρια κατοίκους και μόνο το 20% είναι πολίτες. Για να αποκτήσει κανείς την ιθαγένεια, θα πρέπει συνήθως να επιδείξει σχέσεις αίματος από την πλευρά του πατέρα με τους πρώτους κατοίκους των Εμιράτων.

Οι μετανάστες-εργάτες επιλέγουν ελεύθερα να έρθουν και να δουλέψουν στο Ντουμπάι και οι περισσότεροι γηγενείς πολίτες πιστεύουν πως τα Εμιράτα προσφέρουν μια καλύτερη ζωή στους εργάτες από αυτή που θα τους παρείχε η πατρίδα τους.

Μερικοί εργάτες υποστηρίζουν αυτήν την άποψη, όπως ο Mahmoud Jamal, που δήλωσε στο Al Jazeera: « Είμαστε χαρούμενοι εδώ, αυτή δεν είναι η πατρίδα μας και θα μπορούσαμε να είχαμε φύγει, αλλά θέλουμε να δουλέψουμε και να μείνουμε εδώ».

Ο Jamal είχε στηρίξει την απεργία αλλά τώρα ανησυχεί μήπως δεν του ανανεωθεί η άδεια παραμονής του στη χώρα ως συνέπεια της διαφοράς εργοδοσίας και υπαλλήλων.

Σύμφωνα με το μοντέλο κεφαλα, η νομική υπόσταση ενός εργάτη ορίζεται από τον εργοδότη του. Οι μετανάστες δεν μπορούν να αλλάξουν επάγγελμα χωρίς την άδεια της εταιρίας. Υποστηρικτές αυτής της άποψης δηλώνουν πως αυτοί οι κανόνες προστατεύουν τα δικαιώματα των γηγενών πολιτών και την σταθερότητα της οικονομίας σε αντίθεση με κριτικές που αναφέρουν αυτή την κατάσταση ως τη νέα μορφή δουλείας. Το Υπουργείο Εργασίας του Ντουμπάι είχε σε αναμονή το τηλεφώνημα του Al Jazeera για 30 λεπτά και για ακόμη μια φορά δεν απάντησε στο email για σχολιασμό.

«Καλύτερα από την πατρίδα»

Η ιδέα για ανεξάρτητες συνδικαλιστικές οργανώσεις μεταναστών είναι ακατανόητη για μερικούς πολίτες των Εμιράτων. Οι απεργίες και οι διαμαρτυρίες των εργαζομένων θεωρούνται κίνδυνος για την ασφάλεια της πόλης που φημίζεται για τις επενδύσεις, τον

τουρισμό και την πολυπολιτισμικότητά της.

Οι υποστηρικτές του οικονομικού μοντέλου του Ντουμπάι δηλώνουν πως η έλλειψη του δικαιώματος για συλλογική διαπραγμάτευση είναι πλεονέκτημα για τους εργάτες καθώς αυτό ωφελεί την ανάπτυξη και οδηγεί στην δημιουργία θέσεων εργασίας. Λένε ότι μέρος της αιτίας, που χώρες όπως η Γαλλία βρίσκονται σε ύφεση, είναι η υπερβολικά ελεγχόμενη αγορά εργασίας και η επιλογή των εργαζομένων να διαμαρτύρονται περισσότερο απ' ότι να δουλεύουν.

Για τους περισσότερους κατοίκους του Ντουμπάι, το μοντέλο της φθηνής εισαγόμενης εργασίας και η απουσία των σωματείων είναι δώρο. Εάν εκατοντάδες εργάτες της Arabtec απολυθούν, τότε χιλιάδες νεοφερμένοι θα προσπαθήσουν να πάρουν τις θέσεις τους, οδηγώντας αρκετούς στο συμπέρασμα ότι το μοντέλο του Ντουμπάι είναι επιτυχημένο καθώς κάνει τους εργάτες να συνειδητοποιήσουν το πραγματικό τους συμφέρον.

Το ετήσιο κατά κεφαλήν εισόδημα στα ΗΑΕ είναι 48.158\$, σύμφωνα με το επιστημονικό επιτελείο του Ιδρύματος Κληρονομίας. Σε διάστημα 20 χρόνων η πόλη έχει μεταμορφωθεί σε κέντρο τουρισμού, επενδύσεων σε ακίνητα και σε κέντρο χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Η διαφορά, βέβαια, μεταξύ των πολιτών των Εμιράτων και των τεχνοκρατών της δύσης από τη μια και της εργατικής τάξης από την άλλη είναι τεράστια.

Αρκετοί εργάτες φθάνουν στο Ντουμπάι έχοντας πολλά χρέη, λόγω των τελών που πρέπει να πληρώσουν για τη θεώρηση των διαβατηρίων τους και αυτών που πρέπει να δώσουν στα πρακτορεία εργασίας της πατρίδας τους. Αυτές οι πρακτικές είναι παράνομες στο Ντουμπάι, αλλά ο εντοπισμός των δραστών στο Μπαγκλαντές ή στην Ινδία είναι σχεδόν αδύνατος για τις αστυνομικές δυνάμεις των ΗΑΕ. Τα ΗΑΕ δεν μπορούν να κατηγορηθούν για τις διεφθαρμένες εργατικές πρακτικές των χωρών προέλευσης των μεταναστών, όπως υποστηρίζουν μερικές αναλύσεις.

«Τοπικές ανησυχίες»

Οι περισσότεροι εργάτες κρατούν την περιφρόνηση τους για τους τοπικούς εργοδότες, τους ασυνειδήτους πράκτορες διαβατηρίων που βρίσκονται στην πατρίδα τους αλλά και για τους υπεύθυνους των στρατοπέδων εργασίας που μένουν στο Ντουμπάι.

«Ιδρώνουμε, δουλεύουμε σκληρά και δεν παίρνουμε επιδόματα» δήλωσε στο Al Jazeera ο οικοδόμος σκαλωσιών , Arshad Hamid που δουλεύει στην Arabtec εδώ και 6 χρόνια. «Οι διοικητικοί υπάλληλοι , βέβαια, παίρνουν και επιδόματα και αυξήσεις στους μισθούς τους». Άλλοι πάλι εργάτες διαμαρτύρονται διότι οι εργοδηγοί λαμβάνουν συχνές αυξήσεις ενώ εκείνοι όχι.

Ο Stuart Pool -Robb, ο Διευθύνων Σύμβουλος της KCS, μιας εταιρείας συμβουλευτικών υπηρεσιών διοίκησης, είχε εργαστεί κάποια περίοδο ως σύμβουλος για την παροχή ασφάλειας σε μια πετρελαϊκή εγκατάσταση. Δήλωσε ότι τα στρατόπεδα εργασίας θα μπορούσαν να αποτελέσουν κίνδυνο για την ευρύτερη σταθερότητα στα ΗΑΕ. «Μένω έκπληκτος με τους μισθούς που βρίσκονται ακόμα σε αυτά τα επίπεδα» δήλωσε στο Al

Jazeera ο Poole-Robb, «με το να εκμεταλλεύονται έτσι τους εργαζόμενους , τα Εμιράτα ανοίγουν την πόρτα σε πολύ μεγάλα προβλήματα».

Αντιπρόσωποι που δουλεύουν στο Ιράν, μια χώρα που αποτελεί τον φόβο των κρατών του Κόλπου, είχαν αρχίσει να δημιουργούν σιγά-σιγά προβλήματα στα στρατόπεδα εργασίας γύρω από τις πετρελαϊκές εγκαταστάσεις, ισχυρίστηκε ο Poole-Robb, και μαζί με τις κακές συνθήκες διαβίωσης οδήγησαν τότε μερικούς εργάτες να γίνουν πιο δεκτικοί στις προτάσεις τους.

«Τα στρατόπεδα μπορεί να καταλήξουν να γίνουν ένας Δούρειος Ίππος» είπε και «Οι εργάτες αυτοί αξίζουν ένα κανονικό μισθό όπως ο καθένας μας.»

Οι υποστηρικτές του μοντέλου του Ντουμπάι ισχυρίζονται ότι πραγματικά μερικές εταιρείες εκμεταλλεύονται τους εργάτες τους, αλλά αυτές δεν αποτελούν διαρθρωτικό πρόβλημα απλά είναι μεμονωμένα παραδείγματα που μπορεί να υπάρχουν σε κάθε κοινωνία.

«Δεν θα υπάρξει βελτίωση»

Εκθέσεις όπως εκείνη του Παρατηρητήριου των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Building towers, cheating workers" , μαζί με το ντοκιμαντέρ της εκπομπής του BBC Panorama που δείχνουν την εκμετάλλευση των εργατών από την Arabtec έχουν αποτελέσει την αιτία του εκνευρισμού μερικών Εμίρηδων, που πιστεύουν πως η χώρα τους άδικα αποτελεί στόχο πολλών οργανώσεων της Δύσης.

Σε απάντηση προς τις κακές δημόσιες σχέσεις που απορρέουν από την εκμετάλλευση των εργατών, τα ΗΑΕ έκανα μερικές αλλαγές, μεταξύ των οποίων ήταν η δημιουργία μιας τηλεφωνικής γραμμής επικοινωνίας για τους εργαζόμενους που εκεί θα μπορούσαν να αναφέρουν περιστατικά κακομεταχείρισης. Οργανώσεις δικαιωμάτων, όμως, αναφέρουν πως πραγματική βελτίωση των συνθηκών εργασίας δεν έχει παρατηρηθεί εδώ και μια δεκαετία. Νωρίτερα το ίδιο έτος, ο Sheikh Mohammed Bin Rashed Al Maktoum, ο ηγεμόνας του Ντουμπάι και αντιπρόεδρος των ΗΑΕ, ξεκίνησε μια καμπάνια ως ένδειξη ευχαριστίας στους εργατοτεχνίτες για τις υπηρεσίες τους στη χώρα.

Βέβαια, ο Mohamed Ashraf δε νιώθει ιδιαίτερα τη εκτίμηση αυτή. Καθώς συλλογίζεται τις επόμενες κινήσεις του, ως εργάτης για πολλά χρόνια δεν νιώθει και μεγάλη αισιοδοξία για το μέλλον του. «Αν είχαμε ιδρύσει ένα σωματείο και είχαμε εκλέξει ένα πρόεδρο, τότε εκείνος θα μπορούσε να μεταφέρει τα προβλήματα μας στη διοίκηση αλλά εκείνοι τότε θα τον απέλαυναν» δήλωσε εκείνος, «Δεν νομίζω πως η κατάσταση θα βελτιωθεί ».

*Τα ονόματα έχουν αλλάξει για την προστασία της ταυτότητας των εργαζομένων.

23 Μάη 2013

Πηγή: <http://www.aljazeera.com/indepth/features/2013/05/201352375248751541.html>